

Liuksemburgas, 2022 m. spalio 13 d.

2021 m. metinė ataskaita Dešimt dažniausiai užduodamų klausimų

1. Koks yra Europos Audito Rūmų vaidmuo ES finansinių ataskaitų srityje?

Kiekvienais metais tikriname ES konsoliduotąsias finansines ataskaitas ir pateikiame nuomonę trimis klausimais: ar finansinės ataskaitos yra patikimos, ar ES pajamos gautos ir mokėjimai atlikti laikantis taisyklių. Šios patikros yra pagrindas mūsų **patikinimo pareiškimui**, kurį privalome pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

2021 m. ES biudžeto išlaidos sudarė **181,5 milijardo eurų**. Tai atitinka 1,3 % ES valstybių narių visų bendrųjų nacionalinių pajamų. Atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skirtų lėšų panaudojimą (46,5 milijardo eurų), 2021 m. ES mokėjimai iš viso sudarė 228,0 milijardo eurų.

2. Kaip metinėje ataskaitoje atsispindi ES ekonomikos gaivinimo po pandemijos priemonių rinkinio išlaidos?

„NextGenerationEU“ (NGEU) yra finansinių priemonių rinkinys, apimantis kelias programas, kuriomis siekiama remti ES valstybių narių ekonomikos atsigavimą po COVID-19 pandemijos. Kai kurios iš šių programų finansuojamos pagal 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijas, joms taikomas DFP įgyvendinimo modelis ir taisyklės. Tačiau Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP), kuriai skiriama apie 90 % NGEU lėšų, įgyvendinama taip, kad ji iš esmės skiriasi nuo ES biudžeto išlaidų pagal DFP. ES biudžeto išlaidų gavėjams mokama už tai, kad jie vykdė tam tikrą veiklą, arba kompensuojamos patirtos išlaidos, o pagal EGADP valstybėms narėms lėšos skiriamos už tai, kad jos patenkinamai pasiektų iš anksto nustatytas tarpines arba siektinas reikšmes. Todėl pirmą kartą pateikėme **atskirą nuomonę dėl EGADP išlaidų** ir tam skirtą skyrį metinėje ataskaitoje.

3. Kokias išvadas Europos Audito Rūmai padarė dėl 2021 m.?

Kaip ir kiekvienais finansiniais metais nuo 2007 m., savo parašu patvirtinome 2021 m. finansines ataskaitas, pripažindami, kad jos yra **patikimos** (pateikėme palankią nuomonę). Padarėme išvadą, kad 2021 m. finansinėse ataskaitose ES finansinė būklė, tų metų rezultatai, pinigų srutai ir grynųjų turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais pateikti teisingai.

Nustatėme, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Dėl išlaidų teikiame dvi atskiras nuomones: dėl ES biudžeto ir dėl EGADP.

Įvertintas ES biudžeto išlaidų klaidų lygis buvo 3,0 %. Tai yra daugiau, palyginti su 2019 ir 2020 m., kai šis lygis buvo 2,7 %. Kitaip nei per pastaruosius dvejus metus, padarėme išvadą, kad klaidos paplitusios, todėl pateikėme **neigiamą nuomonę**.

Pirmą kartą pateikėme atskirą nuomonę dėl išlaidų pagal EGADP. Šią nuomonę pateikėme dėl 2021 m. vienkartinio mokėjimo vienai valstybei narei (Ispanijai). Nors nustatėme, kad nebuvo visiškai įgyvendinta viena tarpinė reikšmė, manome, kad susijęs poveikis nebuvo reikšmingas, todėl pateikėme **palankią nuomonę**.

4. Ką reiškia mūsų įvertintas klaidų lygis?

Skaičius 3,0 % yra mūsų įvertinta pinigų, kurie neturėjo būti sumokėti iš ES biudžeto, suma, nes, mūsų nuomone, jie nebuvo panaudoti pagal ES taisykles arba konkrečias valstybių narių nacionalines taisykles.

Tipinės klaidos yra mokėjimai reikalavimų neatitinkantiems paramos gavėjams ar projektams arba mokėjimai paslaugoms, prekėms pirkti ar investicijoms daryti, neteisingai taikant viešųjų pirkimų taisykles.

5. Ar tai reiškia, kad iššvaistyta 3,0 % ES lėšų?

Ne. Būtų netikslu taip sakyti, kadangi tarp „klaidos“ ir „iššvaistymo“ yra didelis skirtumas. Atlikdami savo ES biudžeto išlaidų testus, mes tikriname, ar ES lėšos buvo panaudotos laikantis taisyklių, ar patirtos išlaidos buvo tinkamai apskaičiuotos ir ar buvo laikomasi tinkamumo sąlygų. Jei vienas ar keli iš šių reikalavimų nebuvo įvykdyti, tai vadiname „klaida“. Būtent tai reiškia skaičius 3,0 %.

Nors šios klaidos yra susijusios su mokėjimais projektams arba paramos gavėjams, kurie neatitiko tinkamumo finansuoti sąlygų, jie vis tiek gali duoti numatytą naudą. Tokiu atveju mokėjimai buvo teisėti ir tvarkingi iš dalies arba jie visiškai nebuvo teisėti ir tvarkingi, tačiau **jų negalima laikyti susijusiais su iššvaistymu**. Pavyzdžiui, auditavome skubios pagalbos projektą Airijoje. Nors nustatėme su viešųjų pirkimų procedūra susijusių klaidų, dėl kurių išlaidos buvo netinkamos finansuoti ES lėšomis, prieglobsčio prašytojams galėjo būti suteiktas apgyvendinimas (įskaitant maitinimą).

Akivaizdu, kad išlaidos taip pat gali būti teisėtos ir tvarkingos, tačiau susijusios su iššvaistymu. Vienas iš pavyzdžių, apie kurį mes pranešėme anksčiau, buvo uostų infrastruktūra, pastatyta tinkamai neatsižvelgiant į numatytus krovinių vežimo lygius.

6. Ar nustatytos klaidos yra sukčiavimas?

Daugeliu atvejų taip negalime teigti. Sukčiavimas yra sąmoninga apgaulė siekiant naudos. Nors taikant standartines audito procedūras nustatyti sukčiavimą gali būti sunku, mūsų testų metu kiekvienais metais atskleidžiami keli įtariamo sukčiavimo atvejai.

2021 m. iš maždaug 743 mūsų audituotų operacijų pranešėme apie 15 įtariamo sukčiavimo atvejų. Apie šiuos atvejus pranešėme OLAF, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai, kuri, bendradarbiaudama su valstybių narių institucijomis, atlieka tyrimą ir prireikus įgyvendina tolesnes priemones. Apie vieną iš šių atvejų taip pat pranešta Europos prokuratūrai, taip pat apie kitą atvejį, kuris buvo nustatytas 2021 m.

7. Ką reiškia „paplitusios klaidos“ ir „didelės rizikos išlaidos“?

Daugiau kaip du trečdaliai 2021 m. ES biudžeto išlaidų buvo laikomos didelės rizikos išlaidomis. Nors įvertinome, kad klaidų lygis visose išlaidose yra 3,0 %, vertinant didelės rizikos išlaidas atskirai, jis padidėja iki 4,7 %. Kadangi šios rūšies išlaidos sudaro didelę visų išlaidų dalį (63,2 %), manome, kad klaidos yra paplitusios, t. y. jos yra visoje audituotoje populiacijoje arba jos **didelėje dalyje**.

Didelės rizikos išlaidos daugiausia susijusios su **ES kompensuojamomis** tinkamomis finansuoti tinkamos veiklos išlaidomis (pagal sudėtingas taisykles). Pavyzdžiui, kompensuojamos mokslinių tyrimų projektų („Bendroji rinka, skaitmeninė ekonomika ir inovacijos“), investicijų į regioninę ir kaimo plėtrą („Sanglauda, atsparumas ir vertybės“ ir „Gamtos išteklių ir aplinka“) bei vystomojo

bendradarbiavimo projektų („Kaimyninės šalys ir pasaulis“) išlaidos. Šiais metais šios rūšies išlaidų dalis padidėjo iki 63,2 % (palyginti su 59,0 % 2020 m.).

Mažesnės rizikos išlaidos yra susijusios su **teise į išmokas grindžiamais mokėjimais**, kurie atliekami tam tikras (ne tokias sudėtingas) sąlygas atitinkantiems paramos gavėjams. Pavyzdžiui, tokie mokėjimai skirti stipendijoms studentams ir tyrėjams („Bendroji rinka, skaitmeninė ekonomika ir inovacijos“), tiesioginei paramai ūkininkams („Gamtos ištekliai ir aplinka“) ir atlyginimams ir pensijoms ES darbuotojams („Europos viešasis administravimas“).

8. Kas yra „palanki“, „sąlyginė“ ir „neigiama“ nuomonė?

„**Palanki**“ nuomonė reiškia, kad skaičiai finansinėse ataskaitose atspindi tikrą ir teisingą vaizdą ir atitinka finansinės atskaitomybės bei finansų valdymo taisykles. Atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

„**Sąlyginė**“ nuomonė reiškia, kad auditoriai negali pateikti palankios nuomonės, tačiau nustatytos problemos nėra paplitusios.

„**Neigiama**“ nuomonė reiškia, kad yra plačiai paplitusių problemų.

9. Kas yra „reikšmingas“ klaidų lygis?

Audito terminais kalbant, tai yra **lygis, kurį viršijus klaidos laikomos turinčiomis reikšmingą poveikį**. Reikšmingas klaidų lygis yra klaidų lygis, kuris gali turėti įtakos numatomiems audito ataskaitos naudotojams priimant sprendimus. Mes ir Europos Komisija reikšmingumo lygiui nustatyti taikome **2 % ribą**.

10. Kodėl metinėje ataskaitoje nurodomos rizikos, susijusios su COVID-19 pagalbos paketu?

COVID-19 pandemija ir toliau turės labai didelį poveikį ES finansams: 2021–2027 m. finansiniu laikotarpiu bendras finansavimas pagal priemonę „Next Generation EU“ (NGEU) ir daugiamečę finansinę programą (DFP) sudarys 1 824 milijardus eurų, t. y. **išlaidų suma bus beveik dvigubai didesnė** nei ankstesniu DFP laikotarpiu.

Be to, valstybės narės ir toliau lėčiau, nei planuota, įsisavina Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų lėšas. Tačiau 2021 m. 2014–2020 m. ESI fondų lėšų įsisavinimas padidėjo. Iki 2021 m. pabaigos išmokėta tik 67 % 2014–2020 m. laikotarpiu sutarto ES finansavimo.

Neįvykdyti įsipareigojimai pasiekė rekordinę 341,6 milijardo eurų sumą: 251,7 milijardo eurų suma susijusi su ES biudžetu (sumažėjimas nuo istoriškai aukšto lygio – 303,2 milijardo eurų 2020 m. pabaigoje) ir 89,9 milijardo eurų naujų neįvykdytų įsipareigojimų suma susijusi su NGEU.

Bendra ES biudžeto su **neapibrėžtais įsipareigojimais** susijusi rizikos pozicija **padidėjo** nuo 131,9 milijardo eurų 2020 m. iki 277,9 milijardo eurų 2021 m. Tai daugiausia lėmė 91,0 milijardo eurų obligacijų emisija, skirta NGEU priemonių rinkiniui finansuoti 2021 m., ir 50,2 milijardo eurų padidinta finansinė pagalba, skirta valstybėms narėms padėti apsaugoti nuo pandemijos nukentėjusias darbo vietas ir darbuotojus.

Audito Rūmų 2021 m. metinė ataskaita pateikta 24 ES kalbomis svetainėje eca.europa.eu